

פרשת לך-לך

שאל

אבירך וירגידך

זמני השבת (ת"א):

כניסת השבת: 16:26

יציאת השבת: 17:26

ז' מרחשון תשע"ב

גיליון מס' 40

שאלות על הפרשה

מאת ר' עזרא מרום

עונג שבת

מזל טוב

כל אדם נולד תחת השפעה אסטרולוגית, זרימת אנרגיות מסוימת שמשפיעה על פרטים רבים בחייו – אישיות, נסיבות, פוטנציאל. לשילוב הזה אנחנו קוראים "מזל" – מערך כוכבים מסוים. אבל, "מזל" הוא גם "גורל" – כמו שאנחנו מאחלים במלים "מזל טוב".

מזלו של האדם קבוע מראש מרגע לידתו. אבל בפרשת "לך לך", מוציא האלוקים את אברם החוצה ואומר לו: "הבט נא השמימה וספור הכוכבים, אם תוכל לספור אותם..." האלוקים משנה את שמו לאברהם, ובאופן מטפורי מרומם אותו מעל לכוכבים, ומשנה את מערך גורלו.

מדוע היה אברהם זכאי לטיפול מיוחד כזה? באותם ימים, האמונה השלטת בעולם הייתה עבודת אלילים. אברהם ראה את השקר שברעיון הזה, ורומם את עצמו מעל לנורמות החברתיות. בתמורה להתעלות המיוחדת שלו, גמל לו האלוקים במידה כנגד מידה, ורומם אותו מעבר למערכת הטבעית – מעל לכוכבים.

הדבר קבע עיקרון נצחי – עם ישראל נמצא מעל למזל. אנחנו לא צריכים לקבל את הגורל שנקבע על ידי הכוכבים כגזירה שאינה ניתנת לשינוי. ההיסטוריה מוכיחה זאת: עם ישראל שרד את האימפריות

הגדולות כמו היוונים והרומאים. אפילו בימינו, הצלחנו נגד כל הסיכויים, להקים מדינה משגשגת המוקפת באויבים.

מעבר לרמה הטבעית, לרעיון הזה יש גם השלכה רבת עוצמה על חיינו האישיים. התלמוד מספר שנגזר גורלה של בתו של רבי עקיבא למות ביום חופתה. בסעודת הנישואין, תקעה הכלה באופן סתמי את סיכת הראש שלה לתוך חור בקיר שמאחוריה – ובלא יודעין הרגה את הנחש שהתכוון להכיש אותה. אחר כך, כשנמצאה גופתו המתה של הנחש הארסי, הבינו בני המשפחה את הנס שאירע לכלה, וביקשו

1. "וירד אברם מצרימה ... כי כבד הרעב".
2. ציין אישים נוספים בתנ"ך שירדו מהארץ בגלל רעב.
3. ציין 2 פירושים לפסוק: "ואת הנפש אשר עשו בחרן". (רש"י)
4. לאלו נשים בתורה ניתן התואר: א. יפת מראה ב. טובת מראה.
5. כיצד מכנה לוט את ככר הירדן?
6. מנין לומד רש"י את הכלל: "שם רשעים ירקב"?
7. כיצד נקראים בפרשתנו הכוונים הבאים: א. דרום. ב. מזרח.
8. מיהו אמרפל מלך שוער? (לפי רש"י)
9. מה שמות מלכי סדום ועמורה?
10. מי אני: א. עמק השידים. ב. חציון תמר?
11. העיר קדש נקראת עין-משפט. ציין 2 סיבות לכך (רש"י).
12. מי היו בעלי ברית אברהם?
13. "ובן משק ביתי הוא דמשק אליעזר". ציין 3 פירושים למילה "דמשק".
14. א. כמה שנים חייב אדם לחיות עם אשתו העקרה עד שיישא אישה אחרת. ב. מה המקור לכך בפרשתנו?
15. "כי כבד הרעב". מי הייתה הגר שפחת שר? (רש"י).
16. "לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך". מה הקושי הלוגי בפסוק זה?
17. אברם נצטווה "לך לך". למי בתנ"ך נאמר: א. קום לך. ב. קום והתהלך?
18. מי היה מלכי-צדק? (רש"י)
19. מה הרמז לכך שברית-מילה שקולה כנגד כל המצוות?
20. באיזה גיל נימולים המוסלמים ומדוע?
21. "לך לך ... אל הארץ אשר אראך". מה משמעות המילה המיותרת לך?
22. "לא יקרא עוד שמך אברם". לאילו אשים בתנ"ך נוספה אות לשמם ומה הרמז בכך?
23. בשכר שאמר אברהם "ואנכי עפר ואפר" זכו בניו ל 2 מצוות (סוטה י"ז) מה הן המצוות?
24. מי אמר למי: "ישפוט ה' ביני ובינך"?
25. "ויבוא הפליט ויגד לאברם". מיהו הפליט ומדוע נקרא כך? (עיין רש"י י"ד, 13)
26. אברם אומר ללוט: "כי אנשים אחים אנחנו" איזו קירבה יש ביניהם?
27. איזה שיר מפורסם על ארץ ישראל מקורו בפרשתנו?
28. מה היא בלע?

ממנה לשחזר את אירועי אותו היום. היא סיפרה שבאמצע מסיבת החתונה היא הבחינה בעניים שעומדים בחוץ, לקחה את המנה האישית שלה ונתנה אותה להם. גילוי נדיר של אנושיות! אז כאן אנחנו רואים את העיקרון בפעולה: התנהגותה הבלתי-רגילה של האישה הזאת ביומה הגדול, רוממה אותה מעבר למערכת הקבועה מראש, שינתה את מזלה והצילה את חייה. אם רק נרצה – גם אנו נוכל לעשות זאת.

הרב שרגא סימונס, אש

14. א. 99. ב. 13.
15. בת פרעה.
16. התהליך הפוך: קודם יוצאים מהבית ואח"כ מהארץ.
17. א. ליונה נאמר: "קום לך אל ניווה". ב. לאברם נאמר: "קום התהלך בארץ לארכה ולרוחבה".
18. שם בן נח.
19. ברית = אותיות תרי"ג (612) + המצווה עצמה = תרי"ג (613)
20. בגיל 13 שנה, כי אז ישמעאל נימול.
21. לך = להנאתך ולטובתך (רש"י).
22. לאברהם נוספה ה', לשרה נוספה ה', ליתרו נוסף ו' וליהושע נוסף י' כל התוספות הנ"ל מרכיבות את שם ד' שם הויה!
23. אפר פרה אדומה ועפר אשה סוטה.
24. שרי אמרה לאברם (ט"ז, 5).
25. הפליט = עוג מלך הבשן. נקרא כך בגלל שנפלט (ניצל) מהמבול.
26. לוט הוא בן הרן אחיו של אברם.
27. "קום התהלך בארץ לארכה ולרוחבה".
28. בלע = העיר צוער (י"ד, 2).

1. א. יצחק ירד לגרר (כ"ו, ו). ב. יעקב ובניו ירדו למצרים. ג. אלימלך, בעלה של נעמי, ירד למואב.
2. א. אנשים ונשים שהתגירו ע"י אברהם ושרי. ב. הרכוש הרב שהיה לאברהם.
3. א. שרי ב. רבקה.
4. גן ה'.
5. מהפסוק: "ואנשי סדום רעים וחטאים". (י"ג 12).
6. א. דרום = נגב. ב. מזרח = קדם.
7. נמרוד.
8. ברע מלך סדום, ברשע מלך עמורה.
9. א. ים המלח ב. עין גזי (רש"י, י"ד ז).
10. א. בגלל שבה נערכו המשפטים. ב. בגלל שעתידים משה ואהרן להישפט בה במי מריבה.
11. ענר ואשכול.
12. א. מוצאו מדמשק. ב. רדף את המלכים עד דמשק. ג. נוטריקון דולה ומשקה (מתורת רבו לאחרים)
13. א. 10 שנים. ב. מהגר שהתחתנה עם אברהם אחרי 10 שנות עקרות של שרי.

הידעת?

ים המלח

* ים המלח הוא ימה מלוחה, הנמצאת בתחום השבר הסורי אפריקני על גבול ישראל-ירדן.

* חופיו הם המקום היבשתי הנמוך ביותר בעולם.

* מקווה מים זה הוא השלישי במליחותו בעולם, אחרי אגם דון חואן באנטארקטיקה ואגם עסל בג'יבוטי.

* מליחות המים, המגיעה לריכוז של כ-043 מיליגרם מינרלים בליטר (פי 01 מאשר בים התיכון!), מאפשרת ציפה טבעית, ויוצרת תחושה של מרגוע ושלווה.

* לים המלח חשיבות כלכלית רבה. המלחים הרבים המומסים במימיו משמשים בתעשייה הכימית, בין היתר להפקת היסודות אשלגן, ברום ומגנזיום. * הימה היא שריד קטן לימה גדולה בהרבה שהתקיימה במקום בעבר – ימת הלשון. היווצרות בקע ים המלח קשורה לפעילות טקטונית שהתבטאה ברעידות אדמה. קטעים מסוימים בקרקעית הבקע, בים המלח ובים כנרת, עדיין בתהליך שקיעה, כתוצאה מהפעילות הטקטונית המתמשכת.

* מאז ראשית המאה העשרים ירד מפלס ים המלח ביותר מ-26 מטר, מהם 20 מטר מאז שנות ה-70. הדבר

להקדשת העלון, לפרסום וליצירת קשר עם המערכת:

ShealAvicha@gmail.com 052-6551973

ניתן לקבל את העלון כל יום חמישי באימייל

מזל טוב! מזל טוב!

לדודי גורליק
ליום הולדתך

ב-2009 עלה ים המלח לשלב האחרון בהתמודדות על היכולותו בשבעת פלאי עולם הטבע. מתוך למעלה מ-420 אתרי טבע מכל העולם העפילו לשלב הגמר 28 בלבד, וביניהם ים המלח, הנחשב לאחד המועמדים המבטיחים.

משרד התירות יוצא בקריאה לכל הישראלים ולכל אוהבי ים המלח בכל רחבי העולם להתגייס כ"שגרירים" של ים המלח ולקדם את ההצבעה בעדו. ההצבעה מסתיימת עוד שבוע ביום שישי. מדובר בפרוייקט בעל משמעות כלכלית גדולה, הנושא בחובו גאווה לאומית, רקע היסטורי, מורשת, ערכי סביבה וטבע, מדע, תרבות ועוד.

ראש הממשלה אף פרסם סרטון בו הוא קורא לתלמידים להצביע לים המלח.

אתר ים המלח, ויקיפדיה.

ב"בריכות" גדולות כדי לשמור על קיומו, בעוד שהאגן הדרומי הטבעי הירדני התייבש לגמרי. בשנת 1984 בנתה ירדן את מפעלי כריית המלח שלה, סגרה אף היא את האגן הדרומי שבשטחה בבריכות, וחצבה תעלה לאורך החוף המערבי לשעבר של "הלשון".

* כדי לטפל בתופעת ייבוש הים תוכננה "תעלת הים האדום-ים המלח" – שיתוף פעולה ישראלי-ירדני לכריית תעלה מים סוף אל ים המלח. תעלת הימים, תוכנית קודמת של כריית תעלה מהים התיכון אל ים המלח, נגנזה זה מכבר בשל בעיות שונות במימושה, אך ב-2007 הוחלט לבחון אותה בשנית. בין הבעיות הרבות בפרוייקט תעלת הימים עומדת סוגיה אקולוגית: החשש שעירוב מי הים התיכון או מי ים סוף במי ים המלח ייצור תמיסת סיד בריכוז שעלול לסכן את המאזן האקולוגי בים המלח.

גרם לטבח פני ים המלח להצטמצם במשך המאה ה-20 מ-930 קמ"ר לכ-650 קמ"ר. ירידת המפלס נגרמת מהתאיידות טבעית ומשימוש מוגבר במי הירדן ומשימוש תעשייתי במי ים המלח. הגירעון השנתי במאזן המים של ים המלח הוא ההפרש בין נפח המים הנכנסים לימה – 400 מיליון מטר מעוקב בשנה, לנפח המים המתאדים – 1,050 מיליון מ"ק בשנה, כלומר 650 מיליון מ"ק בשנה. הגירעון מחריף עם הזמן: קצב ירידת המפלס הוכפל מכחצי מטר לשנה (בין 1977 ל-1997) ליותר ממטר בשנה. ב-1977 גרם תהליך הייבוש לחציית ים המלח לשניים באזור "הלשון", שם נחשפה קרקעית מער לינץ', המפריד בין האגן הצפוני לאגן הדרומי, שהיה אזור רדוד יחסית. עקב כך נאלצה ישראל לחצוב תעלה באזור היבש של מער לינץ', להולכת מים מהאגן הצפוני לדרומי. האגן הדרומי הישראלי הוסדר כולו